

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
«КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ
ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»**

Литвиненко Катерина Тарасівна

**ХОРЕОГРАФІЧНА СЮІТА «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ»
(за мотивами твору Івана Франка «Украдене щастя»)**

**Пояснювальна записка до бакалаврської роботи
(творчого проєкту на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 024 «хореографія»)**

Рівень вищої освіти БАКАЛАВР
Галузь знань 02 “КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО”
Спеціальність 024 “ХОРЕОГРАФІЯ”
Спеціалізація /освітньо-професійна програма “Народна хореографія”

Керівник:

Білаш Ольга Сергіївна

Рецензент:

Бобровник Юлія Віталіївна

Захищено на засіданні екзменаційної комісії

Протокол № ____ від _____ р.

Голова комісії _____ Т.В. Боровик

Київ, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи реалізації творчого проєкту:	
Хореографічна сюїта за мотивами твору Івана Франка «Украдене щастя».....	7
1.1 Аналіз літератури та джерел, що використовувались при реалізації творчого проєкту.....	7
1.2 Характеристика джерела постановки.....	12
1.3 Обґрунтування вибору складових хореографічної композиції, форми, жанру, стилю, лексики та музики.....	13
1.4 Інтерпретація п'єси Івана Франка «Украдене щастя» різними видами мистецтва.....	15
Висновки до першого розділу.....	21
РОЗДІЛ 2. Художньо-аналітичні відомості творчого проєкту.....	23
2.1 Лібрето.....	23
2.2 Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз загальної сюїти....	24
2.3 Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз епізодів сюїти.....	25
2.4 Композиційно-архітектонічна побудова загальної сюїти.....	26
2.5 Сценарно-композиційний план.....	27
2.6 Дійові особи та їхня характеристика.....	28
2.7 Музичний супровід.....	28
2.8 Сценографія.....	31
Висновки до другого розділу.....	34
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ	39

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми творчого проєкту. Вибір творчого проєкту на основі «Украденого щастя» Івана Франка відзначається бажанням зберегти та втілити українську спадщину через висвітлення народної хореографії та музики. Цей твір не лише привертає увагу до літературної спадщини, а й надає унікальну можливість відтворити та вшанувати традиційні елементи української культури через танець та музичний супровід. Такий проєкт сприяє поглибленню зв'язку із культурною спадщиною.

Проблеми, порушенні у творі – вічні, вони є актуальними у суспільстві протягом тисячоліть. Письменник докладав зусиль для висвітлення суттєвих питань у сфері міжособистісних відносин:

1) Примусовий шлюб. Примусовий шлюб виставляє на порушення основних прав людини та створює серйозні етичні та соціальні проблеми. У творі Анна стала жертвою жорстокого обману з боку своїх братів, які переконавши у загибелі Михайла, влаштували їй шлюб із нелюбом.

2) Проблема вірності і зради є важливим аспектом багатьох літературних творів та життя загалом. Ця тема часто відображає внутрішні конфлікти персонажів та їх взаємини в різних ситуаціях. Вона розкриває найглибші аспекти людської природи та моральних виборів. У творі Анна зазнає внутрішньої боротьби між вірністю своєму шлюбному обов'язку та почуттям кохання до Михайла. Хоча вона присягала вірність своєму чоловікові, кохання приводить її до порушення цієї присяги, готової віддати все ради своєї любові.

3) Тема руйнування сімейних відносин є важливою проблемою, що виникає в контексті багатьох літературних творів та реального життя. Наприклад, у творі «Тіні забутих предків» Івана Нечуя-Левицького розглядається трагічна доля сім'ї через соціальні та історичні обставини.

Також, в романі «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького тема сімейних відносин є важливим моментом. В «Украденому щасті» Анна віддає перевагу Михайлові, бачачи в ньому свій світ та головні цінності. Микола, чоловік Анни, важко переживає через такий вибір, оскільки він не заслуговує на нещастя.

Іван Франко справді надавав велике значення кохання в своїх творах. Кохання для нього було не лише особистим переживанням, але й потужним інструментом, здатним змінювати соціальні та моральні норми. Для Франка кохання могло бути силою, що ламає стереотипи та обмеження, даруючи людині високу мету існування.

Це віддзеркалюється в його поезії та прозі, де тема кохання і його силу часто виступають у контексті пошуку сенсу життя та пробудження духовності. Його творчість пройнята глибоким гуманізмом і прагненням до внутрішньої свободи через високі моральні ідеали, серед яких кохання займало важливе місце.

Так, соціальні проблеми, включаючи ті, що пов'язані з несправедливістю, гіпокризією і втратою щастя, є важливими і в сучасному суспільстві. Мистецтво, включаючи хореографію, є потужним засобом вираження та висловлення таких тем.

Було обрано твір Івана Франка «Украдене щастя», тому що ніхто його не реалізовував у хореографічному мистецтві. Хореографія, як і інші види мистецтв, може слугувати засобом трансформації класичних творів і введення їх у сучасний контекст для аудиторії XXI століття. Використання хореографії може дозволити артистам та творцям висловлювати соціальні проблеми через рух та емоції, створюючи враження, яке може сильно вплинути на глядача. Такий підхід робить мистецтво доступним для широкої аудиторії та сприяє обговоренню важливих суспільних питань через естетичний досвід.

Метою творчого проєкту є створення хореографічної сьїти за мотивами твору Івана Франка «Украдене щастя», а також набуття практичного досвіду.

Завдання творчого проєкту:

- Відтворити на практиці мету творчого проєкту;
- Обґрунтувати теоретичні основи творчого проєкту;
- Обґрунтувати ідейно-тематичне та композиційне рішення постановки;
- Обґрунтувати засоби творчої виразності.

Новизна творчого проєкту представлена:

- оригінальним розумінням та відображенням сюжету твору Івана Франка «Украдене щастя»;
- акцент на актуальних проблемах та викликах, які можуть викликати обґрунтовані думки та роздуми;
- створенням оригінального українського хореографічного тексту.

Практичне значення творчого проєкту. Хореографічна сюїта «Украдене щастя» виявляє гнучкість в своєму використанні, може бути представлена як цілісна композиція, або окремі епізоди.

Участь танцівників у проєкті сприяє їхньому високому виконавському рівню, розширенню акторського діапазону та вдосконаленню технічних навичок, особливо в контексті дуетних та масових танців. Цей проєкт взаємодії може відігравати ключову роль у подальшому розвитку танцювального мистецтва та виконавської майстерності. Створення хореографії на основі літературного твору є складним та вражаючим процесом, який вимагає глибокого занурення в текст. Розуміння сюжету, персонажів та емоційної атмосфери твору дозволяє хореографу та виконавцям точно передати есенцію та настрій літературної роботи через рухи та експресію. Взаємодія з твором Франка через мову танцю відкриває нові можливості вираження та тлумачення. Кожен жест, крок та рух може служити засобом вираження конкретного епізоду чи емоції. Цей проєкт не лише дозволяє артистам стати частиною літературної творчості, але і розширює їхнє мистецтво через участь у творчому процесі хореографії.

Просвітницька роль творчого проєкту, є важливою для поширення та підвищення усвідомлення про культурну спадщину України. Використання української народної музики в хореографії дозволяє не лише передати атмосферу та емоції твору, але й привертати увагу до багатства української музичної традиції. Це може стимулювати інтерес глядачів до національної культури та сприяти збереженню української літератури, хореографії, музики. Цей проєкт може виступати як засіб просвітництва, розширюючи культурне розуміння серед глядачів, особливо тих, хто не має прямого знайомства з українською літературою та мистецтвом.

Апробація творчого проєкту. Хореографічна сюїта «Украдене щастя» була продемонстрована на кваліфікаційному іспиті з «Мистецтва балетмейстера» (КМАТ ім. Сержа Лифаря, 17 червня 2024 р.)

Структура та обсяг пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменування), додатків (7 позицій). Загальний обсяг роботи – 47 сторінок, з них основного тексту – 33 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ: ХОРЕОГРАФІЧНА СЮЇТА ЗА МОТИВАМИ ТВОРУ ІВАНА ФРАНКА «УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ»

1.1 Аналіз літератури та джерел, що використовувались при реалізації творчого проєкту.

Для створення творчого проєкту «Украдене щастя» за мотивами Івана Франка було проведено пошукові роботи, у ході яких було проаналізовано різноманітні джерела, зокрема наукові праці та фахові статті про творчість І. Франка. Крім того, було також розглянуто літературу та статті з української народної хореографії та музики.

Ці джерела допомогли зрозуміти, що Франко був не лише талановитим письменником, а й глибоким дослідником соціальних проблем. Його твори, зокрема п'єса «Украдене щастя», відображають реальні проблеми українського суспільства, такі як соціальна несправедливість і безправ'я. Ці проблеми можуть призвести до трагічних наслідків, як це показано в п'єсі.

Психологічна основа п'єси Івана Франка «Украдене щастя» була предметом дослідження багатьох науковців. Серед них: Жовкла В. «Проблема психологічного феномену «людське щастя» та соціально-правових відносин у драмі «Украдене щастя» Івана Франка». У цій праці Жовкла В. розглядає п'єсу з точки зору психоаналізу. Вона стверджує, що Анна є яскравим прикладом того, як соціальні обставини можуть негативно вплинути на формування особистості. З дитинства вона виховується в атмосфері насильства та приниження, що призводить до формування в неї низької самооцінки та залежності від інших людей [10]. Летнянчин П.П. «Концепція особистості у драмах Б. Шоу, І. Франка, В. Винниченка: компаративний дискурс» У цій праці

розглядає творчість Івана Франка з точки зору психології. Він стверджує, що Франко був глибоким психологом і вмів тонко розкривати внутрішній світ своїх героїв. У п'єсі «Украдене щастя» Франко показує, як соціальні обставини можуть призвести до трагічних наслідків для особистості. [17]

П'єса Івана Франка «Украдене щастя» є глибоким психологічним дослідженням людської особистості. Вона показує, як соціальні обставини, конфлікти та інші фактори можуть впливати на формування особистості і призводити до трагічних наслідків.[25]

Після теоретичної підготовки, настав час приступити до практичної частини роботи над хореографічною сюїтою на основі української народної хореографії. Цей етап вимагав більшого зосередження уваги на таких компонентах твору, як: *Балетмейстерсько-постановчий* – це комплекс дій, які спрямовані на створення хореографічної сюїти. Він включає в себе такі завдання, як розробка хореографічного сценарію, постановка хореографічних номерів і репетиції. *Композиційний* – це організація простору, часу та руху в хореографічному творі. Він включає в себе такі елементи, як побудова танцювальної форми, використання сценічного простору і музичного оформлення. *Архітектонічний* – це побудова хореографічного твору, його внутрішня структура. Він включає в себе такі елементи, як розвиток дії, сюжет і образність. *Сценографічний* – це оформлення сцени, яке допомагає розкрити ідею твору. Він включає в себе такі елементи, як декорації, костюми, освітлення та спецефекти. Для виконання цих завдань були використані навчальні посібники, які допомогли поглибити знання та розширити загальне уявлення з цих компонентів. Найбільш корисними виявилися такі посібники: Колногузенка Б.М. «Хореографічна композиція: методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера»» – цей посібник містить теоретичні основи хореографічної композиції; Кривохижи А.М. «Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера» – цей посібник містить практичні поради щодо створення хореографічних творів [15]; Бугаєць Н.А., Пінчук О.І. та Пінчука С.І.

«Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник» – цей посібник містить загальні відомості про мистецтво балетмейстера; Колоска О. П. «Пошуки образного рішення хореографічної композиції» – цей посібник містить поради щодо створення образного рішення хореографічного твору; Рехвіашвілі А.Ю. у співавторстві з Білаш О.С. «Мистецтво балетмейстера: навч. посібник» – цей посібник містить теоретичні основи мистецтва балетмейстера [21]; Загайкевич М.П. «Драматургія балету» - цей посібник містить теоретичні основи драматургії балету; стаття Ходаківської Н.А. «Сценографія в контексті історичного розвитку театрального та хореографічного мистецтва» – ця стаття містить теоретичні основи сценографії; Гутник І.М. «Використання технічних засобів для реалізації задуму балетмейстера» – ця стаття містить практичні поради щодо використання технічних засобів у хореографічному творі [6]; «Українська народна хореографія» Василя Верховинця – цей посібник містить всебічний огляд української народної хореографії, включаючи її історію, жанри, форми, компоненти та інші аспекти [3]; «Українські народні танці» А. Гуменюк – цей посібник містить опис і аналіз основних українських народних танців.

Ці джерела допомагають глибше зрозуміти теоретичні основи хореографічної сфери та сценографії, а також отримати практичні навички щодо їх створення.

Музичний аналіз є важливим етапом хореографічної постановки. Він дозволяє балетмейстеру глибше зрозуміти музичний твір, його структуру, засоби виразності та особливості. Це, в свою чергу, допомагає створити хореографічну композицію, яка буде гармонійно поєднуватися з музикою.

Для того, щоб провести музичний аналіз, балетмейстер повинен мати базові знання з музичної грамоти. Він повинен знати про такі поняття, як ритм, мелодія, гармонія, фактура, формоутворення та інші. Крім того, балетмейстер повинен знати про різні жанри та стилі музики.

Ці книги допоможуть глибше вивчити музичний супровід в хореографії, оскільки вони містять наступну інформацію:

- Кравченко І.А. «Основи музичного аналізу в роботі хореографа» – це посібник, який знайомить з основами музичного аналізу. Він містить інформацію про такі поняття, як ритм, мелодія, гармонія, фактура, формоутворення та інші. Ця інформація є важливою для розуміння музичного твору, який є основою хореографічної композиції. [14]
- Ємельянова О.Ю. «Взаємодія музики та хореографії у балетмейстерській творчості» – це монографія, яка присвячена взаємодії музики та хореографії. Вона розглядає різні аспекти цієї взаємодії, включаючи історичний розвиток, теоретичні основи та практичні аспекти. Ця книга допоможе зрозуміти, як музика може бути використана для створення хореографічної композиції. [9]
- Кундис Р.Ю. у активній співпраці з Никоровичем І.Ю., Кіптіловою Н.В. і Бугрином Ю.З. «Особливості роботи з музичним матеріалом в постановчій діяльності студентів-хореографів» – це методичний посібник, який містить практичні поради щодо роботи з музичним матеріалом у хореографії. Він містить інформацію про те, як вибрати музичний твір для хореографічної постановки, як провести музичний аналіз і як використовувати музику для створення хореографічної композиції.

Крім згаданих книг, існує ще багато інших джерел, які можуть бути корисними для вивчення музичного супроводу в хореографії. До них відносяться:

Наукові статті та навчальні посібники з музичного аналізу та теорії музики. Ця інформація допоможе краще зрозуміти структуру та засоби виразності музичного твору:

- «Музичний аналіз як основа хореографічної композиції», І.А. Кравченко, 2010 рік. У цій статті розглядається роль музичного аналізу в хореографії.

Авторка стверджує, що музичний аналіз є основою для створення хореографічної композиції. [14]

- «Роль музичного супроводу в хореографії», О.П. Колосок. У цій статті розглядається роль музичного супроводу в хореографії. Авторка стверджує, що музика є важливим компонентом хореографічної композиції.
- «Музика в хореографії: взаємодія жанрів», Н.В. Кіптілова. У цій статті розглядається взаємодія різних жанрів музики в хореографії. Авторка аналізує різні способи використання музики різних жанрів для створення хореографічної композиції.
- «Музичний супровід у хореографічних постановках», Ю.З. Бугрін. У цій статті розглядаються різні аспекти музичного супроводу в хореографічних постановках. Авторка аналізує різні типи музичного супроводу, а також практичні аспекти роботи з музичним матеріалом у хореографії.

Музичний аналіз є важливим інструментом для хореографа. Він дозволяє глибше зрозуміти структуру та засоби виразності музичного твору, що, в свою чергу, допомагає створити гармонійну хореографічну композицію.

1.2 Характеристика джерела постановки

Твір Івана Франка «Украдене щастя» є основним джерелом для постановки. Він містить всю інформацію, необхідну для створення сьїти: сюжет, персонажі, їхні характери, стосунки між ними, соціальний контекст тощо.

П'єса Івана Франка «Украдене щастя» написана у 1894 році є одним із найпопулярніших творів української драматургії. П'єса розповідає про трагічну історію кохання Михайла й Анни. Михайло та Анна – молоді люди з різних соціальних верств. Михайло – бідний селянин, а Анна – дочка

заможного господаря. Вони кохають один одного, але їхній шлюб неможливий через протидію братів Анни. [25]

П'єса «Украдене щастя» є соціально-побутовим твором. Вона показує соціальні проблеми тогочасного українського суспільства, зокрема проблему нерівності між людьми різних соціальних верств.

Летнянчин П.П. «Концепція особистості у драмах Б. Шоу, І. Франка, В. Винниченка: компаративний дискурс» У своїй праці Летнянчин розглядає творчість Івана Франка з точки зору психології. Він стверджує, що Франко був глибоким психологом і вмів тонко розкривати внутрішній світ своїх героїв. [17]

Він показує, що Франко вмів проникати в глибини людської душі і розуміти мотиви людської поведінки. Він показує, як соціальні обставини можуть впливати на формування особистості, і як це вплив може призводити до трагічних наслідків.

Жовкла В. «Проблема психологічного феномену «людське щастя» та соціально-правових відносин у драмі «Украдене щастя» Івана Франка». У своїй праці Жовкла розглядає проблему соціальної несправедливості та безправ'я в п'єсі «Украдене щастя». Вона стверджує, що ці проблеми є ключовими в п'єсі і є причиною страждань і нещастя героїв.

Жовкла показує, що соціальна несправедливість проявляється в п'єсі в різних формах. Це і соціальне становище героїв, і нерівноправність між чоловіками та жінками, і неможливість для людей реалізувати свої права та свободи. [10]

1.3 Обґрунтування вибору складових хореографічної композиції, форми, жанру, стилю, лексики та музики

Оскільки твір є трагедійним, то в ньому необхідно показати конфлікт між героями, їхні почуття та емоції. Було виокремлено форму сюїти, яка передбачає поєднання декількох самостійних танців, об'єднаних однією темою. Така

форма є дуже підходящою для трагедійного твору, оскільки вона дозволяє показати різні грані трагедійно-драматичного конфлікту.

Хореографічна сюїта «Украдене щастя» складається з 5 епізодів, що відображають основні сюжетні лінії п'єси. Кожен епізод має власний характер і атмосферу, які передаються через хореографічні елементи, костюми та музичне оформлення.

Сюїта має відкриту форму, що дозволяє їй розкриватися в часі та просторі. Кожен епізод може виконуватися окремо або в поєднанні з іншими.

Сюїта належить до жанру драматичної трагедії. Цей жанр обраний не випадково, адже п'єса Івана Франка розповідає про трагедію кохання, яка закінчується смертю героїв. Адже трагічний жанр передбачає гостроту і непримиренність конфлікту, який призводить до загибелі героїв. Саме таким вимогам відповідає форма сюїти.[12]

Стиль сюїти – це українська народна хореографія. Цей стиль обраний для того, щоб підкреслити національний колорит п'єси та передати її народний характер. Український народний танець – це не просто рухи тіла, а й закодовані в них образи, символіка та навіть історія. Українська народна хореографія має багатовікову історію. Вона виникла в глибокій давнині і розвивалася разом з народною культурою. Український народний танець є невід'ємною частиною українського фольклору. Він відображає традиції, звичаї та духовність українського народу.[5]

Хореографічна лексика сюїти складається з елементів української народної хореографії, а саме рухи притаманні прикарпатським областям. Цей лексикон включає в себе танцювальні рухи, позиції, пози та повороти. Лексика українського народного танцю має яскраво виражений національний колорит. Вона відображає особливості українського народного побуту, традицій та культури. Український народний танець часто виконується у парі, що символізує єдність чоловіка та жінки.

Прикарпатський регіон є одним із найбагатших регіонів України з точки зору народної хореографії. Тут збереглося безліч різноманітних народних танців, які відрізняються своєю красою та витонченістю. Український народно-сценічний танець в Прикарпатському регіоні має свої особливості. Він відрізняється своєю динамікою, експресивністю та емоційністю. Прикарпатські народні танці часто виконуються під живу музику, що створює особливу атмосферу.[13]

Для музичного супроводу була використана українська народна музика, а саме колектив «Троїсті музики Прикарпаття». Ця музика відповідає народному характеру п'єси та створює атмосферу української сільської місцевості.[20]

Троїсті музики – це традиційний український музичний колектив, який складається з трьох інструментів: скрипки, басоля та цимбалів. Троїсті музики поширені в багатьох регіонах України, зокрема і в Прикарпатті.

Музика троїстих музик є яскравим відображенням прикарпатського фольклору. Вона відрізняється своєю динамікою, експресивністю та емоційністю. Троїсті музики часто виконують музику під час свят та обрядів, а також на весіллях.

Прикарпатська народна музика має свої особливості, які відрізняють її від музики інших регіонів України. Ці особливості проявляються в наступному:

- жвавий і запальний характер. Прикарпатська музика часто має жвавий і запальний характер. Це пов'язано з тим, що Прикарпаття є регіоном з давніми традиціями народних гулянь і свят;
- експресивність. Прикарпатська музика відрізняється своєю експресивністю. Вона часто використовується для вираження сильних емоцій, таких як радість, смуток, любов або гнів;
- використання традиційних інструментів. Прикарпатська музика часто виконується на традиційних інструментах, таких як, скрипка, цимбали, бандура та інші.

1.4 Інтерпретація п'єси Івана Франка «Украдене щастя» різними видами мистецтва

Інтерпретація різними видами мистецтва дозволяє по-новому побачити твір і зрозуміти його глибший сенс. Вона також може допомогти зберегти твір для майбутніх поколінь.

У випадку з п'єсою «Украдене щастя» інтерпретація різними видами мистецтва дозволяє передати трагізм і актуальність цього твору. Вона також допомагає розкрити різні аспекти п'єси, такі як її соціальний, філософський та психологічний контекст.

Твір був неодноразово інтерпретований різними видами мистецтва. Найчастіше зустрічаються такі інтерпретації:

- Театральна інтерпретація;
- Екранізація;
- Музична інтерпретація.

Екранізація

Екранізація п'єси «Украдене щастя» Юрія Ткаченка, поставлена у 1984 році, є однією з найвідоміших і найуспішніших в історії українського кіно. Ця екранізація вважається класикою українського кінематографу і досі є предметом вивчення і аналізу.

Режисер Юрій Ткаченко зробив ряд сміливих і новаторських інтерпретацій п'єси Івана Франка. По-перше, він перенес дію п'єси з кінця XIX століття в роки Української революції 1917-1921 років. Цей прийом дозволив Ткаченку підкреслити соціальний контекст п'єси та показати, як соціальні потрясіння впливають на людські долі.

По-друге, Ткаченко відмовився від традиційного розподілу ролей на позитивні та негативні. Герої п'єси показані як складні і неоднозначні особистості, які роблять помилки. Цей прийом дозволив Ткаченку показати,

що трагедія п'єси є наслідком не тільки особистих вчинків героїв, а й соціальних обставин.

По-третє, Ткаченко використав ряд новаторських кінематографічних прийомів, таких як монтаж, ракурси, світло, музика. Ці прийоми допомогли йому створити яскраву і незабутню картину життя українського села в період революції.

Музична інтерпретація

Опера «Украдене щастя» вперше була показана у 1960 році на сцені Львівського театру опери та балету і з того часу стала однією з найвідоміших і найпопулярніших українських опер ХХ століття. Юлій Мейтус, український композитор, який жив з 1903 по 1997 роки, написав 17 опер. Результат: «оскільки митець жив і творив у часи політичних та ідеологічних обмежень, його роботи не мають собі рівних за своєю художньою цінністю, перевершуючи багато інших творів, створених за подібних обставин». Висновок: лірико-психологічний драматизм – рідкісна риса 17 опер Ю. Мейтуса, написаних ним за участю радянських письменників. Одна з опер «Украдене щастя» виділяється емоційно-ментальним аспектом. Лібрето написане Максимом Рильським за мотивами однойменної п'єси Івана Франка. Основним джерелом опери Мейтуса було обрано через те, що ім'я українського поета на той час було пов'язане з Львівським академічним театром опери та балету. [18]

Театральна інтерпретація

Інтерпретація п'єси Івана Франка «Украдене щастя» неодноразово використовувалась у театрах України. Кожен режисер, який ставив цю п'єсу, прагнув створити свою власну інтерпретацію, яка б відбила його бачення цієї трагічної історії про кохання, трагедію та вибір.

Театральна інтерпретація п'єси «Украдене щастя» Івана Франка неодноразово відтворювалась в театрі імені Франка.

Перша постановка п'єси в театрі імені Франка відбулася 28 березня 1940 року в режисурі Гната Юри. Ця постановка була дуже успішною і тривала в репертуарі театру майже тридцять років. [29]

У 1979 році в театрі імені Франка відбулася постановка п'єси «Украдене щастя» в режисурі Сергія Данченка. Ця постановка була також дуже успішною і отримала високу оцінку критиків. [7]

У Рівненському академічному українському музично-драматичному театрі п'єса була поставлена режисером Василем Юрцівим у 2002 році. У постановці режисер акцентує увагу на психології героїв та їхніх внутрішніх конфліктах. [30]

Вистава «Украдене щастя» 2020 року в Полтавському театрі імені Гоголя викликала неоднозначну реакцію у глядачів. Деякі глядачі були задоволені сучасним підходом до постановки, інші ж вважали, що Владислав Шевченко спотворив класичну п'єсу. Незважаючи на це, вистава мала успіх і зібрала повні зали глядачів. Вона довела, що п'єса Івана Франка «Украдене щастя» залишається актуальною і сьогодні, і її можна інтерпретувати по-новому, не втрачаючи при цьому її основної ідеї. [28]

Нова версія п'єси «Украдене щастя» Дмитра Богомазова, поставлена 2020 року на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, принципово відрізняється від багатьох знаних інтерпретацій. Режисер відходить від соціально-побутових, етнографічних подробиць і пропонує сучасну за своєю сценічною лексикою виставу. [2]

У цій інтерпретації п'єси акцент робиться на трагізмі людського існування, яке зумовлене не стільки зовнішніми обставинами, скільки внутрішніми конфліктами. Герої п'єси – не просто жертви соціальних умов, а люди, які самі вибирають свій шлях, навіть якщо він веде до трагедії.

Особливо яскраво це показано в образах Миколи та Анни. Микола – це людина, яка живе за принципом «око за око, зуб за зуб». Він не може пробачити Анну за зраду, навіть якщо любить її. Анна – це людина, яка не може жити без

любові. Вона готова піти на все, щоб бути з Михайлом, навіть якщо це означає зруйнувати життя двох людей.

У п'єсі також порушуються питання про відповідальність за свої вчинки, про можливість прощення і про сенс життя. Режисер не дає однозначних відповідей на ці питання, залишаючи їх на розсуд глядача.

Вистава «Украдене щастя» у стилі етно-модерн, поставлена 2023 р. Житомирським обласним українським музично-драматичним театром імені Івана Кочерги, – це цікавий і неординарний експеримент. Режисерка Наталія Тімошкіна намагається поєднати традиційні українські мотиви з сучасними театральними прийомами. [24]

У Хмельницькому театрі імені Старицького п'єса була поставлена режисером Олександром Сторожуком у 2023 році. У постановці режисер акцентує увагу на психології героїв та їхніх внутрішніх конфліктах. [23]

Білаш наводить приклад Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки як один з найуспішніших прикладів адаптації театрів до нових умов, що склалися внаслідок війни. У березні 2022 року театр змінив свою назву, вилучено слово «російський». Це було символічним жестом, який демонстрував позицію театру щодо російської агресії. Крім того, театр переглянув свій репертуар. До війни весь репертуар був російськомовний, тепер же театр ставить вистави українською мовою. Це також є важливим кроком, який сприяє популяризації української мови та культури. [1]

У 2023 році театр імені Лесі Українки поставив виставу «Украдене щастя» Івана Франка. Ця п'єса є однією з найвідоміших українських драм і розповідає про трагічну історію кохання Анни та Михайла, які не можуть бути разом через соціальні обставини. Режисером вистави став Євген Храмцов. Він акцентує увагу на соціальних аспектах п'єси, показуючи, як соціальні умови можуть впливати на долю людини. [27]

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

У першому розділі творчого проєкту було вивчено джерела, на основі яких створювалася хореографічна сюїта «Украдене щастя». Було встановлено, що джерельна база складається з історичних праць, літературних творів та методичних посібників.

У літературних творах, які вивчалися, розповідалося про боротьбу за свободу та щастя. Вони показували, що люди завжди прагнуть до вільного життя, незалежно від свого соціального становища.

Методичні посібники допомогли зрозуміти, як створюється хореографічна сюїта.

Сюїта «Украдене щастя» – це хореографічний твір, який розповідає про трагічну історію кохання Михайла й Анни. За допомогою аналізу літературних джерел було встановлено, що п'єса Івана Франка, на якій базується сюїта, є актуальним твором, який порушує важливі соціальні та психологічні проблеми. Розкриттю теми сприяли такі фактори, як:

Жанрово-стильова основа сюїти. Сюїта належить до жанру драматичної трагедії, що відповідає змісту п'єси. Стиль сюїти – це українська народно-сценічна хореографія, яка підкреслює національний колорит п'єси.

Хореографічна лексика сюїти. Хореографічна лексика сюїти складається з елементів української народно-сценічної хореографії, а саме рухи притаманні прикарпатським областям, що відображає особливості українського народного побуту, традицій та культури.

Музична основа сюїти. Музика сюїти відповідає народному характеру п'єси та створює атмосферу української сільської місцевості.

Крім того, п'єса «Украдене щастя» може бути інтерпретована по-різному. Наприклад, режисер може акцентувати увагу на соціальному контексті п'єси, показуючи, як соціальні нерівності та обставини, що склалися, призвели до трагічної розв'язки. Інший режисер може зосередитися на психології героїв,

показуючи їхні внутрішні конфлікти та боротьбу за щастя. Ще один режисер може шукати сучасні паралелі до трагедії Анни, Михайла та Миколи.

Сюїта «Украдене щастя» є цікавим і повчальним твором, який може зацікавити широке коло глядачів. Вона розповідає про важливі цінності, такі як кохання, свобода та справедливість.

РОЗДІЛ 2

ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ВІДОМОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1 Лібрето

Епізод 1

Дія відбувається в підгірському селі Незваничах. Анна палко кохає Михайла, а Михайло Анну. В них щирі, теплі відносини. Анна присяглася любити його до могили. Брати Анни проти їхнього кохання та виграли як розлучити закохану пару. Вони зробили так, щоб Михайлу вручили військового листа, який зобов'язує його піти на військову службу.

Епізод 2

Анна страждає. Брати привели Миколу в весільному вбранні та почали наряджати Анну. Анна розлючена та безпомічна, вона нічого не може зробити проти своїх братів.

Епізод 3

Анна та Микола живуть спокійне подружнє життя. Кожного дня вони проживають буденну рутину.

Епізод 4

До Анни та Миколи прийшли гості. Хлопці та дівчата веселились, як несподівано з'являється Михайло. Анна на емоціях кидається йому в обійми. Анна розуміє що вона заміжня, але досі кохає Михайла. Анна вирішує признатися Миколі у цьому. Микола розлючений йде до Михайла.

Епізод 5

Між ними починається конфлікт, який закінчується вбивством Михайла. Анна не витримує та помирає разом з коханим.

2.2 Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз загальної сюїти

Форма - хореографічна сюїта

Жанр - драматична трагедія

Стиль - український народно-сценічний танець

Ідейно-тематичний аналіз:

Час дії – ХІХ ст.

Місце дії - с. Незваничі, Прикарпатський регіон

Тема - трагедія особистого життя трьох головних героїв, у яких украдено щастя

Ідея - захист цінностей і почуттів простої жінки, засудження негуманності, піднесення духовності особи і її права на вибір власної долі

Сюжет:

Щасливе життя Анни та Михайла. Небажане весілля. Певний побут Анни і Миколи. Поява Михайла, вечорниці. Зрада Анни. Битва Миколи і Михайла. Загибель Михайла разом з Анною.

Надзавдання - не варто руйнувати чийсь щастя за для свого. «На чужому нещасті свого щастя не збудуєш»

Наскрізна дія - боротьба за щастя Анни та Михайла, яке було зруйновано соціальними умовами

Конфлікт - соціальний

2.3 Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз епізодів сюїти

Епізод 1

Форма - дуетний танець.

Жанр - романтично-драматичний.

Тема - кохання та його перешкоди.

Ідея - боротьба за кохання.

Надзавдання - показати, як соціальні умови можуть впливати на долю людини.

Наскрізна дія - кохання Анни та Михайла.

Конфлікт - міжособистісний.

Епізод 2

Форма - масовий танець.

Жанр – драматичний.

Тема - кохання та його перешкоди.

Ідея - нерівність чоловіків і жінок у суспільстві.

Надзавдання - показати, як соціальні умови можуть впливати на долю людини.

Наскрізна дія - кохання Анни та Михайла.

Конфлікт - зовнішній.

Епізод 3

Форма - дуетний танець.

Жанр – драматичний.

Тема - кохання та його перешкоди.

Ідея - обов'язок та відповідальність можуть бути перешкодою для щастя людини.

Надзавдання - показати, як любов може бути перешкодою для щастя людини.

Наскрізна дія - боротьба Анни за своє щастя.

Конфлікт - внутрішній.

Епізод 4

Форма - масовий танець.

Жанр – драматичний.

Тема - кохання та його перешкоди.

Ідея - любов як сила, яка може зруйнувати все.

Надзавдання - показати, як любов може бути перешкодою для щастя людини.

Наскрізна дія - боротьба Анни за своє щастя.

Конфлікт - внутрішній.

Епізод 5

Форма - дует, масовий танець

Жанр - драматичний

Тема - кохання та його перешкоди.

Ідея - любов - це найвища цінність у житті людини, і вона повинна бути щасливою.

Надзавдання - показати, як любов може бути перешкодою для щастя людини.

Наскрізна дія - боротьба Анни за своє щастя.

Конфлікт - соціальний.

2.4 Композиційно-архітектонічна побудова загальної сьїти

Експозиція:

Щасливе життя Анни та Михайла.

Зав'язка:

Брати Анни змушують її вийти заміж за Миколу.

Розвиток дії:

Анна та Микола живуть спокійним подружнім життям. Михайло та Анна знову зустрічаються.

Кульмінація:

Микола застає Михайла та Анну в обіймах.

Розв'язка:

Загибель Анни та Михайла.

2.5 Сценарно-композиційний план

Картина	Епізод	Учасники	Музика	Тривалість
1	Щасливе життя Анни та Михайла	Анна, Михайло	«Прикарпатські гаївки» Троїсті музики Прикарпаття	04:03
2	Небажане весілля	Анна, Микола, брати Анни	«Весільні мелодії» Троїсті музики Прикарпаття	02:21
3	Певний побут Анни і Миколи	Анна, Микола	«Верховино, світку ти наш» Троїсті музики Прикарпаття	01:00
4	Поява Михайла. Вечорниці	Михайло, Анна, сусіди (друзі)	«Анничка» Троїсті музики Прикарпаття	02:29
	Битва Миколи і Михайла. Загибель Анни та Михайла.	Микола, Михайло, Анна	«Аркан» Троїсті музики Прикарпаття	02:21

Загальна тривалість сюїти - 12:14 хв

2.6 Дійові особи та їхня характеристика

Анна – це добра і чутлива жінка, яка прагне до щастя. Вона не хоче руйнувати сім'ю, але і не може відмовитися від своєї любові до Михайла. Вона змушена зробити вибір, який визначає долю всіх трьох героїв.

Михайло – це сміливий і чесний чоловік, який не боїться боротися за справедливість. Він також є романтичною натурою, яка вірить в справжнє кохання.

Микола – це егоїстичний і владний чоловік, який не може зрозуміти почуттів своєї дружини. Він також є ревнивою натурою, яка не може поділитися своєю дружиною з кимось іншим.

Брати Анни – це егоїстичні і владні чоловіки, які не можуть зрозуміти почуттів своєї сестри.

Сусіди Анни та Миколи – це група селян, які живуть в її селі. Вони є важливими персонажами, оскільки вони допомагають створити атмосферу сільського життя та відобразити соціальні норми того часу.

2.7 Музичний супровід

Сюїта за мотивами твору Івана Франка «Украдене щастя», створена на музику троїстих музик Прикарпаття.

Троїсті музики, народний інструментальний ансамбль у складі скрипки, басолі, бубна, або скрипки, цимбалів, бубна. Вперше згадуються в Україні в кінці XVII — та початку XVIII століття.

Троїсті музики відігравали важливу роль у побуті українського села: на народних святах, весіллях, ярмарках тощо. Виконували переважно танцювальні і пісенні мелодії. Створення троїстої музики стало значним досягненням у розвитку української народної інструментальної творчості. Цей

ансамбль Третіль, що ґрунтується на трьох інструментах, протягом століть відігравав важливу роль у музичному побуті українців.

Сюїта з 5 танцювальних номерів розкриває емоційний спектр твору Івана Франка «Украдене щастя». Перший номер виконується під «Прикарпатські гаївки». Веселі та життєрадісні мелодії «гаївок» підкреслюють красу їхніх почуттів та надії на щасливе майбутнє. Другий номер виконується під «Весільні мелодії». Мінорні ноти підкреслюють тугу та розпач Анни. Третій номер виконується під «Верховино, світку наш». Цей номер дає відчуття спокою та розміреного життя. Четвертий номер виконується під народну музику «Анничка». Танцювальна мелодія стає виразом бурхливих емоцій: радості від зустрічі, кохання, що спалахнуло з новою силою, та сумніви щодо майбутнього. П'ятий номер виконується під «Аркан». Фінальний номер трагічний та безнадійний. Музика троїстих музик Прикарпаття додає драматизму та емоційності історії.

Епізод 1

Перший епізод чітко демонструє щире кохання Анни та Михайла. Їхнє безтурботне та щасливе життя підкреслюється легким музичним супроводом з пташиним співом, що символізує легкість та щирість їхніх почуттів. Використання прикарпатських гаївок додає автентичності та глибини цій сцені, роблячи її ще більш зворушливою.

Музичний розмір – 4/4

Епізод 2

Другий епізод чітко демонструє страждання Анни від небажаного весілля. Музика троїстих музик Прикарпаття «Весільні мелодії» чудово підходить для цієї сцени. Мелодія повільна, з тужливими нотами, що підкреслює глибокий сум Анни. Використання цієї музики робить сцену весілля Анни ще більш трагічною і зворушливою. Вона підкреслює контраст між красою весільних обрядів і глибоким стражданням головної героїні.

Музичний розмір – 4/4

Епізод 3

Повільна ненав'язлива музика в третьому епізоді чудово підходить для того, щоб показати буденність життя Анни та Миколи. Використання «Верховино, світку наш» троїстих музик – це вдалий хід, адже вжиток традиційної музики Прикарпаття додає глибини та емоційності цій сцені.

Музика в третьому епізоді робить його ще більш зворушливим і трагічним. Вона допомагає глядачам відчувати емоції Анни та зрозуміти її тугу за Михайлом.

Музичний розмір – 2/4

Епізод 4

Музика в цьому епізоді контрастує веселу атмосферу вечорниць з трагічною історією кохання Анни. Жвава мелодія «Аннички» раптово обривається, коли з'являється Михайло, що символізує зруйноване щастя Анни та Миколи.

Музика в четвертому епізоді робить його ще більш напруженим і трагічним. Вона допомагає глядачам відчувати емоції Анни, Миколи та Михайла, а також зрозуміти неминучість конфлікту, який ось-ось розгориться.

Музичний розмір - 2/4

Епізод 5

Музика в цьому епізоді підкреслює трагізм ситуації. Повільна, тривожна мелодія «Аркан» створює атмосферу напруги, а емоційна, трагічна музика відображає смерть Михайла та Анни. Музика в п'ятому епізоді робить його ще більш трагічним і зворушливим. Вона допомагає глядачам відчувати емоції персонажів та зрозуміти неминучість трагедії.

Музичний розмір - 2/4

2.8 Сценографія

Костюми

Костюми для сьїти «Украдене щастя» є автентичними, символічними та динамічними, щоб підкреслити епоху, характери та емоції персонажів, а також забезпечити комфорт танцюристам.

Анна: до заміжжя – одягнена в білу сорочку, вишивану на рукавах. Спідниця червоного кольору. Фартух полотняний з нашитими стрічками. Корсет чорного кольору, вишитий червоними нитками. Взуття – чорні туфлі. Пацьорки з коралів. Головний убір: чіпець. Після заміжжя – спідниця зеленого кольору, головний убір: хустка. Взуття – постоли. (Додаток А)

Михайло: одягнений у форму жандарма. Форма є темно-синього кольору, а на рукавах є золоті галуни. Взуття – чорні чоботи. (Додаток Б)

Микола: одягнений в чорні широкі штани, білу сорочку з широкими рукавами і чорний лейбик. Взуття – постоли. Головний убір: капелюх. (Додаток В)

Брати: одягнені в червоні штани, білу сорочку і чорний лейбик. Взуття – чорні чоботи. Головний убір: капелюх. (Додаток Г)

Декорації

Декорації для хореографічної постановки за мотивами п'єси «Украдене щастя» повинні створювати атмосферу сільського життя Прикарпатського регіону, кінця ХІХ століття. Цифрові декорації можуть бути ідеальним рішенням для такої постановки. Вони дозволяють створювати реалістичні та динамічні декорації, які неможливо було б реалізувати традиційними способами.

Епізод 1. Фон, який зображує село. Мальовнича панорама, яка включає в себе хати, криниці, дерева, пагорби. (Додаток Д)

Епізод 2. Фон, який зображує будинок зовні.

Епізод 3. Фон, який зображує будинок всередині.

Епізод 4. Фон, який зображує двір Анни та Миколи.

Епізод 5. Фон, який використовується під час бійки. Лемківська вишивка, з її символікою захисту, кохання та трагедії, слугує тлом для розгортання жорстокої бійки, підкреслюючи емоції героїв та трагізм ситуації. (Додаток Е)

Освітлення

Освітлення в театрі – це не просто спосіб зробити сцену видимою для глядачів. Воно також є важливим інструментом для створення атмосфери, підкреслення драматизму сюжету і вираження емоцій персонажів.

У театрі використовують різні види освітлення, які можна розділити на дві основні групи:

Основне освітлення – це освітлення, яке створює загальний фон для вистави. Воно може бути природним (сонячним або місячним) або штучним.

Додаткове освітлення – це освітлення, яке використовується для створення певного ефекту. Воно може бути спрямованим, кольоровим або динамічним.

Освітлення в хореографічній постановці має бути таким, щоб підкреслювати драматизм сюжету п'єси і створювати атмосферу сільського життя.

У 1 епізоді загальне освітлення має бути м'яке і тепле, щоб створювати відчуття спокою і затишку. Місцеве освітлення використовується для підкреслення краси природи.

У 2 епізоді загальне освітлення має бути приглушеним, щоб створювати атмосферу смутку і безвиході. Місцеве освітлення використовується для підкреслення драматизму ситуації.

У 3 епізоді загальне освітлення має бути більш приглушеним, щоб створювати відчуття буденності.

У 4 епізоді загальне освітлення має бути яскравим, щоб підкреслювати атмосферу свята.

У 5 епізоді, загальне освітлення має бути приглушеним, щоб створювати відчуття напруги. Місцеве освітлення можна використовувати для підкреслення емоцій персонажів.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

Другий розділ творчого проєкту детально розкриває художні особливості сюїти за мотивами «Украденого щастя». Тут чітко описано лібрето, ідейно-тематичний аналіз, композиційно-архітектонічну побудову, сценарно-композиційний план, характеристику дійових осіб, сценографію та музичний супровід.

Тема творчого проєкту – трагедія особистого життя трьох головних героїв, у яких украдено щастя. Ідея – захист цінностей і почуттів простої жінки, засудження негуманності, піднесення духовності особи і її права на вибір власної долі.

Сюїта складається з 5 епізодів, які описують історію Анни, Михайла та Миколи. Кожен епізод має чітку структуру та розкриває певний аспект трагедії.

Музика троїстих музик Прикарпаття додає драматизму та емоційності історії. Кожен епізод має чіткий музичний супровід, який підкреслює емоції та дії персонажів.

Костюми та декорації відповідають епосі та стилю вистави. Освітлення використовується для створення атмосфери та підкреслення драматизму сюжету.

Завдяки представленому аналізу художніх особливостей хореографічної сюїти поглибилися теоретичні знання і практичні навички хореографічної постановки. Цей розділ є важливою складовою творчого проєкту, адже він дає чітке уявлення про те, як можна втілити задум на сцені.

ВИСНОВКИ

Творчий проект «Украдене щастя» реалізований у формі хореографічної сьюїти, заснованої на однойменній п'єсі Івана Франка. Сьюїта розкриває тему трагедії особистого життя трьох головних героїв – Анни, Михайла та Миколи, у яких украдено щастя.

Головною цінністю п'єси Івана Франка є розкриття жорстокості соціальних нерівностей, що руйнують людські долі, засудження зневаги до особистості, заклик до захисту цінностей і почуттів простої людини, піднесення духовності особи і її права на вибір власної долі.

Ідеєю творчого проекту стало утвердження цінностей кохання, свободи, справедливості, а також засудження негуманності та жорстокості соціальних умов, що руйнують людські життя.

Хореографічна сьюїта «Украдене щастя» складається з 5 епізодів, які логічно пов'язані між собою та розкривають різні аспекти трагедії.

Стиль – український народно-сценічний танець.

Музичною основою творчого проекту стали твори троїстих музик Прикарпаття, що додає драматизму та емоційності історії.

Під час роботи над творчим проектом було виконано всі завдання, а саме: розкрито ідейно-тематичний зміст та композиційну побудову сьюїти; розроблено детальний сценарно-композиційний план; створено хореографію та підібрано музичний супровід; здійснено постановку та репетиції вистави.

Результатом проведеної творчої роботи є створення хореографічної сьюїти «Украдене щастя», поглиблення та закріплення набутих знань, вмінь і навичок, а також набуття практичного досвіду. Постановка має потенціал зацікавити широке коло глядачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білаш О. С. Театр України в умовах військового стану: занепад та відродження. *Феномен культурної травми в українському та світовому хореографічному мистецтві*. зб. Матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська], м. Київ, 21 квітня 2023 р. – Київ : КНУКіМ, 2023
2. Богомазов Д. «Украдене щастя» 2020
<https://ft.org.ua/ua/performance/ukradene-shcastya>
3. Верховинець В. «Теорія українського народного танцю». Київ: Видавництво «Музична Україна», 2008. С.149
4. Голдрич О. «Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю» Львів: Край, 2003. 160 ст.
5. Гуменюк О. М. «Українська народна хореографія», Київ: Наукова думка, 1969.
6. Гутник І.М. «Використання технічних засобів для реалізації задуму балетмейстера» . *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* № 18. 2010. С. 210-215.
7. Данченко С. «Украдене щастя» 1979
<https://ft.org.ua/ua/performance/ukradene-shcastya-1979>
8. Енська О.Ю., Максименко А.І., Ткаченко І.О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера : навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 157 с.
9. Ємельянова О.Ю. «Взаємодія музики та хореографії у балетмейстерській творчості»
<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0-%D0%84%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>

10. Жовкла В. «Проблема психологічного феномену «людське щастя» та соціально-правових відносин у драмі «Украдене щастя» Івана Франка» *Видавництво: Збірник студентських наукових праць. - № 1 (1). - Рівне: РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2014. - 188 с. - С. 76-83.*
11. Забута Б.І. «Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів» Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
12. Загайкевич М.П. «Драматургії балету» Київ: наукова думка, 1978. 121с.
13. Квецко О. Я. «Хореографічна культура Покуття на Прикарпатті кінця ХХ початку ХХІ століть» *Збереження та розвиток української національної хореографічної культури: Зб. матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ 5-6 червня 2023 р. Київ. Вид-во. Олімпійська література., 2023. С. 23-28.*
14. Кравченко І.А. «Основи музичного аналізу в роботі хореографа». Київ: Видавництво «Мистецтво», 2008. С.29
15. Кривохижа А.М. Гармонія танцю : метод. посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2006. 88 с.
16. Куртєва К.Р. Онтогенез хореографічної культури прикарпаття від витоків (первинних джерел) – до кінця ХVІІІ століття. 2022, с. 101-105.
17. Летнянчин П.П. «Концепція особистості у драмах Б. Шоу, І. Франка, В. Винниченка: компаративний дискурс» Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2009. 20 с.
18. Мейтус Ю. «Украдене щастя» 1960 <https://opera.lviv.ua/shows/ukradene-shhastya/>
19. Мельничук Б.І. «Іван Франко: Життя і творчість» Київ: Наукова думка, 1984. С.279
20. Пасічняк Л.М. Традиції ансамблю троїстих музик в музичній культурі Прикарпаття. Рівне: Збірник наукових праць, 2017. 57 с.

21. Рехвіашвілі А.Ю., Білаш О.С. «Мистецтво балетмейстера» Київ: навч. Посібник, 2017. с. 151
22. Скрипник Г.А. Історія української музики: У 7 т. Том 1. Книга 1: Від найдавніших часів до XVIII століття. Народна музика, 2016. С. 438
23. Сторожук О. «Украдене щастя» 2023 <https://akademteatr.com.ua/vystava/ukradene-shchastya/>
24. Тімошкіна Н. «Украдене щастя» 2023 <https://zt-teatr.com.ua/spectacles/186>
25. Франко І. Я. «Украдене щастя» Київ: видавництво “Фоліо”, 2022. С.160
26. Хороб Степан «Українська драматургія: крізь виміри часу (теоретичні й історико-літературні аспекти драми)» Журнал Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. С.191
27. Храмцов Є. «Украдене щастя» 2023 https://lesyatheatre.com.ua/ukr/plays/stolen_happiness
28. Шевченко В. «Украдене щастя» 2020 <https://teatr-gogolya.pl.ua/repertuar/dramatichni-vistavi/ukradene-shchastya>
29. Юра Г. «Украдене щастя» 1940 <https://ft.org.ua/ua/performance/ukradene-shchastya-1940>
30. Юрців В. «Украдене щастя» 2002 http://dramteatr.com.ua/vist_arch/item/27

ДОДАТКИ

Додаток А. Ескіз костюму для ролі Анни до заміжжя та після.

Додаток Б. Ескіз костюму для ролі Михайла.

Додаток В. Ескіз костюму для ролі Миколи.

Додаток Г. Ескіз костюму для ролі братів.

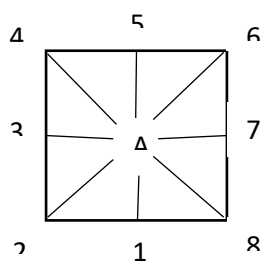
Додаток Д. Фон, який зображує село.

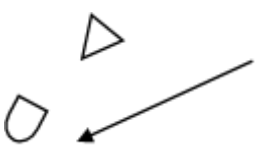
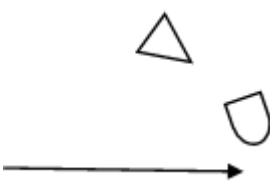
Додаток Е. Фон, який зображує вишивку.

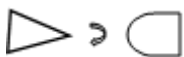
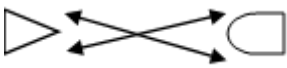

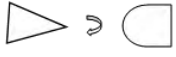
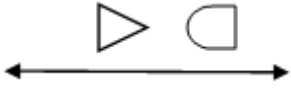
Додаток Є. Графічний запис.

Задня фонова завіса Авансцена	Зображення сценічного простору
	Умовні позначення: – Анна; – Михайло; – Микола; – брати Анни; – гості.

Епізод 1. Щасливе життя Анни та Михайла

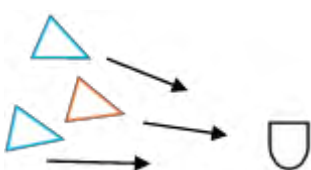
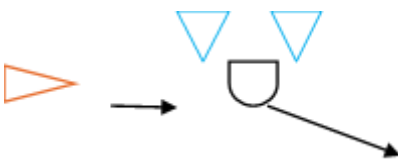
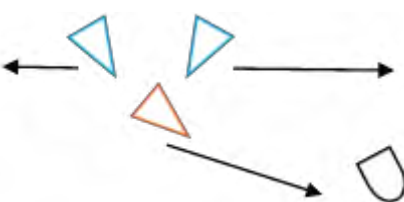
	4/4 1-4 т. На початок музики, під спів пташок виходять звичайним кроком на точку “а” сцени Анна та Михайло та роблять уклін один одному. Анна та Михайло роблять два кроки один до одного
	5-6 т. Анна мілким бігом перебігає до “2” т. сцени. Михайло наздоганяє її також бігом.
	7-10 т. Анна перебігає до “8” т. сцени. Михайло спіймав її, вони одночасно роблять випади один від одного. Вони відходять звичайними кроками

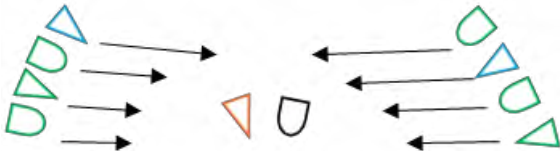
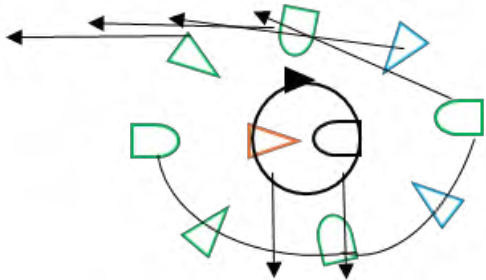
	тримаючись за руки на точку “а” сцени.
	11-13 т. Анна та Михайло галопом кружляють за руки. Розкручуються на дві діагоналі
	14-17 т. Михайло робить по діагоналі два приставні кроки, звичайна присядка Анна робить по діагоналі 2 приставні кроки, крок в повороті
	18 т. Одночасно роблять три кроки і перехід на одну ногу по діагоналі
	19 т. Звичайним кроком розходяться на дві сторони
	20-23 т. Одночасно роблять два приставні кроки наверх, два приставні кроки вниз.
	24-25 т. Анна та Михайло біжать на зустріч один одному і звичайними кроками відходять назад, повторюють ще раз

	26-29 т. Одночасно роблять два приставні кроки наверх, два приставні кроки вниз.
	30-31 т. Роблять releve на місці
	32-35 т. Анна робить упадання вниз, Михайло - упадання наверх. Анна робить упадання наверх, Михайло - упадання вниз.
	36-39 т. Припаданням сходяться один до одного, роблять коло, стають навпроти один одного
	40-43 т. Анна синкопою йде на Михайло (Михайло відходить синкопою назад) і навпаки.
	44-47 т. Синкопою розходяться один від одного і сходяться в пару
	48-63 т. Починають по колу йти припаданнями, стають в пару і роблять по колу крок підскок розкриваючись на глядача

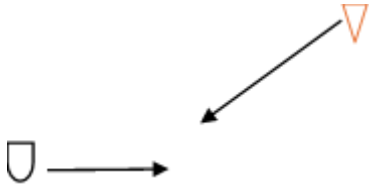
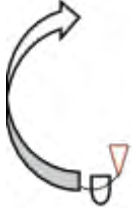
	64-87 т. Анна робить крок підскок в повороті, Михайло після Анни робить присядку “м’ячик”. Анна повторює підскоки в повороті, Михайло в цей час звичайними кроками уходить за куліси.
---	---

Епізод 2. Небажане весілля

	4/4 1-4 т. Анна стоїть засмучена, звичайними кроками виходять брати з Миколою.
	5-8 т. Брати одягають Анну у весільне вбрання, Микола підходить до Анни, вона розлючена перебігає у “8” т. сцени
	9-10 т. Микола наздоганяє Анну, брати звичайними кроками йдуть за куліси. Микола дає руку Анні
	11-12 т. Микола та Анна йдуть звичайними кроками тримаючись за руки до “1” т. сцени.
	13-20 т. Микола та Анна одночасно роблять <i>dégagé</i> вперед назад, Анна відпускає руки та відвертається від Миколи, він знову подає їй руку, вони роблять припадання до “а” т. сцени, перехід на одну ногу.

	Припаданням розвертаються до глядача
	21-28 т. Виходять брати та гості роблячи два біга підскок сходяться в коло, Микола та Анна роблять releve
	29-34 т. Микола та Анна роблять упадання по колу, гості роблять плетінку по колу виходячи в лінію, Анна та Микола упаданнями розвертаються на глядача
	35-50 т. Усі по парах роблять комбінацію “два біга вперед підскок, два біга назад підскок, два біга один від одного і два біга один до одного, два підскоки на місці закінчити в одну ногу і повторити ще раз з іншою ногою”. Гості розходяться за куліси “два біга підскок”. Микола та Анна повторюють комбінацію ще раз в кінці розходячись один від одного “два біга підскок”

Епізод 3. Певний побут Анни і Миколи

	2/4 1-4 т. Анна та Микола йдуть на зустріч один до одного звичайними кроками
	5-8 т. Роблять в парі за руки упадання по колу
	9-12 т. Анна та Микола розбігаються мілким бігом в “2” та “6” т. сцени
	13-16 т. Анна робить 4 кроки 3 chaines в “1” т. сцени. Микола робить 4 кроки і біг до Анни.
	17-20 т. Анна та Микола по півколу біжать зальотним бігом один за одним до “а” т. сцени
	21-24 В парі роблять по колу упадання і розвертаються на глядача

	25-32 т. Одночасно роблять два приставні кроки один від одного, два приставні кроки один до одного. Оббігають зальотним бігом навколо себе
	33-40 т. Микола робить присядку “м’ячик”, Анна після Миколи робить крок підскок в повороті